

Sluníčko na pracovní stůl

I když by se mohlo zdát, že světu operačních systémů na platformě PC vládnu Windows, realita je jiná. Stránky vašeho oblíbeného webového serveru s velkou pravděpodobností běží na Linuxu a firewall, za kterým je skryt váš počítač, se - světe, div se - také bez Windows obejde. Nejtěžší překážka - desktopy v kancelářích - však producenty Linuxu ještě čeká. Jak si s tímto orříškem poradila společnost Sun Microsystems?

Společnost Sun má velmi bohaté zkušenosti s unixovou platformou. Připomeňme jen její komerční unixovou platformu Solaris, s níž se můžeme setkat v bankách či ve velkých společnostech, které vyžadují spolehlivost a výkonnost a pro které vysoké pořizovací náklady nepředstavují žádný problém. Sun Java Desktop System (dále jen JDS) je však klasickou linuxovou distribucí jako například Red Hat či SuSE Linux. S unixovým světem jej pojí celková bezpečnostní architektura, garantovaná systémem založeným na linuxovém jádře, důležitá zejména pro podnikové nasazení.

V souvislosti s názvem si neodpustím poznámku, určenou především pro příznivce programování: I když je v názvu distribuce "Java", s tímto jazykem, za jehož vznikem stojí také Sun, toho moc společného nemá. Java Virtual Machine, kterou obsahuje, je totiž i v dalších distribucích a žádná z nich si jen kvůli tomu tuto platformu do svého názvu nedává.

INSTALACE A PRVNÍ DOJMY

Pokud jste už instalovali některou z posledních distribucí SuSE, budete při instalaci JDS jako doma. I když je patrná snaha o zakrytí původního tvůrce instalačního (i konfiguračního) programu, komponenty programátorů ze SuSE zcela jistě poznáte. Instalace je rychlá, stačí jen vyměňovat CD. Se svým úhlavním nepřítelem z produkce Microsoftu se JDS snese dobře: detekuje volné místo a na něm vytvoří svůj vlastní diskový oddíl. Škoda jen, že nedokáže změnit velikost oddílů NTFS - pokud už nemáme k dispozici potřebné místo, musíme pro změnu velikosti existujícího oddílu použít nástroje typu Partition Magic. Instalační program doplní do zaváděcího sektoru bootloade, díky němuž máme bezproblémový přístup jak k nové distribuci, tak i ke stávajícím Windows. Součástí instalace CD je i lokalizační disk, který je nutné instalovat manuálně: spustit instalační skript a odpovědět na několik otázek. V mém případě proběhlo vše v pořádku až do chvíle, kdy měl být lokalizován balík kancelářských aplikací StarOffice. I přes veškerou snahu se mi ani po ruční úpravě lokalizačního skriptu tuto část nepodařilo korektně spustit, takže StarOffice zůstal nelokalizován. I přesto však všechny jeho součásti podporují práci se znaky naší národní abecedy.

První spuštění JDS je příjemné: pryč jsou doby, kdy se při startu systému objevovaly nekonečné hlášky provázející start jednotlivých služeb; start probíhá v příjemném grafickém prostředí (do textového režimu lze kdykoliv přepnout). Přihlašovací dialog je lokalizován, takže nic nebrání tomu, abychom se ponořili do hlubin JDS.

PROSTŘEDÍ

Sun sáhl při volbě grafické nadstavby po - ve srovnání s KDE podle mne oku líbivějším - desktopu Gnome, do něhož integroval svou vlastní kolekci grafických prvků. Jistě mi po zhlédnutí obrázků dáte za pravdu, že pracovní prostředí vypadá ve srovnání se standardním vzhledem Windows XP lépe. Bohužel totéž nemohu tvrdit o lokalizaci základních prvků pracovní plochy. Na pracovní ploše sice najdete ikonky Počítač či Dokumenty, avšak například tlačítko Start se jmenuje Launch a některé hlášky konfiguračního programu jsou také anglicky. Samostatnou kapitolou je nápověda, z níž je lokalizováno jen nezbytné minimum.

O možnosti konfigurace nemluví náhodou. Systém totiž špatně detekoval moji grafickou kartu (ATI Mobility Radeon) a nabízel mi rozlišení pouze 800 ... 600 bodů. Vzhledem k tomu, že je postaven na distribuci SuSE, u níž jsem se s tímto problémem nesešel, mne tato nekompatibilita překvapila. Proto jsem zkusil manuální změnu implicitního adaptéru standardu VESA na kýžený model od ATI, ale ani potom se mi nastavení nezdařilo a jediným výsledkem mého snažení byla nefunkčnost grafické nadstavby, kterou jsem pak musel pracně opravovat manuálními korekcemi v konfiguračních souborech.

APLIKACE

Jak je u linuxových distribucí běžné, dostane uživatel se systémem i řadu kvalitních aplikací. V případě JDS je to především kancelářský balík Sun StarOffice 7, který patří mezi špičkové kancelářské produkty. Pro příznivce open-source je připravena jeho obdoba, OpenOffice ve verzi 1.1. Ten je plně lokalizován a uživatelům nabízí úplně domácí prostředí včetně českého korektoru pravopisu a thesauru. Oba balíky dokáží bez problémů pracovat s dokumenty vytvořenými v MS Office, u složitě formátovaných dokumentů je však nutno počítat s určitou nekompatibilitou. Oproti konkurentovi z Microsoftu nabízejí velkou otevřenost - kromě podpory formátů MS Office bych vyzdvihl velice užitečný export do PDF či bezproblémové XML.

Pro komunikaci s okolím nabízí JDS velmi zdařilý protějšek Outlooku z dílny Ximianu (nyní jedné ze softwarových divizí společnosti Novell) - e-mailový klient Evolution, který nabízí lokalizované prostředí pro práci s e-maily i s kontakty. Pro stahování pošty zvládá komunikaci se servery POP3 a IMAP, s doplňkem od Ximianu si poradí i se servery MS Exchange. Zajímavostí je využití informačních zdrojů ve formátu RDF v úvodní informační nabídce programu, díky němuž lze zjistit například aktuální stav počasí či vývoj vybraných kurzů. Pro brouzdání sítí nabízí JDS osvědčenou Mozillu či na jejím jádře postavenou Epiphany, která je k dispozici v rámci desktopu Gnome.

Plánovanému prosazení produktu do kanceláří velkých podniků nahrává kolekce Management Tools, která usnadní centralizovanou správu všech desktopových pracovišť podniku včetně možnosti centrální instalace standardní konfigurace JDS "jediným kliknutím" na kterékoliv pracoviště na síti. To nejen usnadní práci administrátora, ale také umožní snadnější prosazování jednotné koncepce IT politiky podniku.

Součástí distribuce je samozřejmě i Java Runtime Engine a několik javovských aplikací. Z těch povedenějších bych jmenoval Java Media Player či JgraphPad pro tvorbu vektorových schémat. V porovnání s aplikacemi, které jsou standardní součástí Gnome, jsou však jejich protějšky založené na Javě výrazně pomalejší.

CELKOVÝ DOJEM

Musím přiznat, že i po několika týdnech mám ze Sun Java Desktopu 2 smíšené pocity. Je jistě chvályhodné, že se na trhu objevila další distribuce cílená na použití v kancelářích, za níž stojí silná společnost, schopná (finančně i marketingově) konkurovat Redmondu. Příznivý dojem však kalí nedodělky, z nichž bych jmenoval především polovičatou lokalizaci a občasnou nestabilitu spojenou s hardwarovou nekompatibilitou. Zde bude muset Sun ještě zapracovat - podle informace českého zastoupení by mnohé problémy měla vyřešit plánovaná Release 3. V ní už nebude lokalizace na samostatném CD, ale bude součástí instalace. Balík StarOffice zatím nebude lokalizován (už také proto, že existuje kvalitní náhrada v OpenOffice). Bude rozšířena podpora různých hardwarových zařízení (grafických karet) a pokračující vývoj jistě odstraní i některé další nedodělky. Pokud bude tato snaha úspěšná, má JDS velkou šanci získat si srdce mnoha uživatelů, které už nebaví stále dokola záplatovat bezpečnostní díry produktů Microsoftu.

Tomáš Vostrý

JAVA DESKTOP SYSTEM 2

Linuxová distribuce zaměřená na desktop.

Minimální požadavky Pentium II 266 MHz, 128 MB RAM, 4 GB na HD, grafika 800 x 600

Výrobce Sun Microsystems, Mountain View, CA, USA

Poskytl Sun Microsystems Czech, Praha

Cena licence včetně údržby systému 100 USD za rok (hromadná licence 50 USD na zaměstnance a rok, do 2. prosince poloviční zaváděcí ceny)